21.9.2023

Eduskunta
Ympäristövaliokunta

YmV@eduskunta.fi

Asia: U 24/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi pesuaineista ja pinta-aktiivisista aineista, asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamiseksi ja asetuksen (EY) n:o 648/2004 kumoamiseksi

Eduskunnan ympäristövaliokunta on pyytänyt Päivittäistavarakauppa ry:ltä (PTY) kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikkoasiassa. PTY kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu asiassa seuraavaa:

Pesuaineasetus
Pesuaineista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 648/2004, jäljempänä ”pesuaineasetus”, säädetään, minkälaisia vaatimuksia pesuaineiden tulee täyttää, että niitä voidaan tuoda EU alueelle ja ne voivat liikkua vapaasti sisämarkkinakaupassa. Vaatimukset kohdistuvat pesuaineiden turvalliseen käyttöön ja korkeatasoiseen ympäristötehokkuuteen.

Pesuaineilla on yleensä ottaen yksinkertainen kemiallinen koostumus, jota säädellään pesuaineasetuksen lisäksi REACH-asetuksen ja CLP-asetuksen nojalla. REACH-asetus (EY) N:o 1907/2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista, edellyttää, että yritykset tunnistavat ja hallitsevat riskejä, joita valmistusaineisiin liittyy. CLP-asetuksessa (EY) 1272/2008, säädetään mm. pesuaineiden merkinnöistä, pakkaamisesta sekä vaaralliseksi luokiteltuja aineita koskevista tiedonantovaatimuksista.

Ehdotus
Ehdotuksessa halutaan saattaa osittain vanhentunut pesuaineasetus ajan tasalle EU:n vihreän siirtymän ja kestävän kehityksen tavoitteiden kontekstissa. Samanaikaisesti myös useita muita pesuaineisiin vaikuttavia ehdotuksia käsitellään parhaillaan. Näihin kuuluvat muun muassa CLP-asetus ja tuotteiden ekologista suunnittelua koskeva uusi asetus.

Ehdotuksessa otetaan käyttöön uusi vaatimuksenmukaisuusmenettely. Valmistaja antaa ilmoituksen vaatimuksenmukaisuudesta ja laatii tekniset asiakirjat, jotka sisältävät kuvauksen pesuaineesta ja sen käyttötarkoituksesta, selosteet vaatimuksenmukaisuuden osoittamiseksi tehdyistä testeistä sekä ainesosaluettelon.

Vaatimuksenmukaisuuden arvioinnin valmistuttua, valmistajan tai valmistuttajan tulee varustaa pesuaineet CE-merkinnällä.

Tuoteselosteiden osalta säilytetään suurelta osalta pesuaineasetuksen vaatimukset, mutta lisätään säännöt ja mahdollisuus digitaalisen tuoteselosteen käyttöön.

Lisäksi esitetään tuotepassin käyttöönottoa. Tulevaisuudessa sillä korvattaisiin EU-vaatimuksenmukaisuusvakuutus. Tuotepassi tulee tehdä jokaista pesuaineen tai pinta-aktiivisen aineen erää varten ja sen tulee olla saatavilla tuotteeseen kytketyn

tietovälineen (data carrier) kautta. Tuotepassin on tarkoitus olla yhteensopiva kaikkien sellaisten tuotepassien kanssa, jotka on otettu käyttöön kestävyysperiaatteiden mukaisten tuotteiden ekologista suunnittelua koskevan lainsäädännön nojalla (ecodesign for sustainable production).

PTY:n näkemykset
Pesuaineasetuksen päivittäminen sekä tarpeettomien tai vanhentuneiden osien poistaminen on varmasti tarpeen. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että ehdotuksessa on kohtia, jotka aiheuttavat hallinnollista taakkaa ja saavat aikaan päinvastaisen vaikutuksen ehdotuksen tavoitteisiin nähden.

PTY ei näe perustetta tällä lainsäädännössä lisätä talouden toimijoille hallinnollisia menettelyjä. Ne ovat jo nyt varsin kattavia ja laajoja. Sen vuoksi emme näe perusteltuna lisätä talouden toimijoiden velvollisuuksia vaatimuksella merkitä tuotteet CE-merkinnällä osoituksena vaatimuksenmukaisuudesta **JA** säätää tuotepassista kutakin pesuaineen ja pinta-aktiivisen aineen erää varten tässä vaiheessa. Ehdotuksessa perustellaan lisäystä tarkoituksella sopeuttaa se ekologista suunnittelua koskevaa lainsäädännön kanssa. Kun viimeksi mainittua ollaan vasta valmistelemassa, ei CE-merkinnälle eikä tuotepassille ole terveyden – eikä ympäristönsuojeluun liittyvää lisäarvoa eikä siinä yksinkertaisteta yrityksille koituvaa hallinnollista menettelyä kuten ehdotuksessa tavoitellaan.

Tärkeintä on varmistaa johdonmukaisuus ja yhtenäisyys pesuaineasetuksen tarkistamisen ja CLP-asetuksen sekä tuotteiden ekologista suunnittelua koskevaan asetukseen liittyvän muun lainsäädännöllisen ja teknisen kehityksen välillä.

Myös mahdollisuutta antaa joitakin tällä hetkellä pakkauksissa olevia tietoja digitaalisesti, tulisi selvittää paremmin, koska pakkaustila on pieni ja merkintävaatimukset lisääntyvät usean eri lainsäädännön kautta.

Valtioneuvoston kanta
Valtioneuvosto kannattaa päällekkäisten merkintävaatimusten poistamista ja digitaalisten tuoteselosteen käyttöä ja pitää tärkeänä, että toteutus tehdään terveyden ja ympäristön suojelua sekä pesuaineiden turvallista käyttöä vaarantamatta.

PTY muokkaisi kantaa niin, että on tärkeää varmistaa näiden eri säädösten johdonmukaisuus ja yhtenäisyys sekä välttää eroavuuksia ja päällekkäisyyksiä niiden säännöksissä. Tätä varten tarvitaan kokonaiskuva tulevista muutoksista ja niiden hyödyistä. Lisäksi sääntelyn etenemisjärjestys ja tarve asian kaksinkertaiseen sääntelyyn pitää arvioida huolella. Ei olisi järkevää tuoda digitaalista tuotepassia sektorilainsäädäntöön ennen useita aloja koskevaa ekosuunnitteluasetusta.

Yritystoiminnan kannalta on aina keskeistä, että säätely on ennustettavaa ja johdonmukaista.

Pesuaineiden täyttömyyntiä koskevaa sääntelyä valtioneuvosto kannattaa sääntelyn selkeyttämistä.

21.9.2023

PTY lisää tähän, että sääntelyä ei pidä lukita yhteen tiettyyn tekniikkaan, mikä lisäksi täyttöasemana toimivan vähittäismyynnin vastuu pesuaineiden turvallisessa käytössä tässä toimintaympäristössä tulee selvittää.

Komissiolle siirretään valta antaa delegoituja säännöksiä vaatimusten mukauttamiseksi tekniseen, tieteelliseen ja markkinoiden kehitykseen. Tätä valtioneuvosto pitää asianmukaisena.

PTY näkee, että ehdotuksessa on säädetty liian sallivasti komission vallasta antaa delegoituja säännöksiä. On ehdottoman tärkeää, että toimivalta on riittävän tarkkarajaista, oikeasuhtaista ja perusteltua.

Kunnioittavasti

Päivittäistavarakauppa ry

Kari Luoto
Toimitusjohtaja

Merja Söderström
Lakimies, asiantuntija